

Lublin, dnia 31 sierpnia 2017 r.

Dr Piotr Zacharczuk

Katedra Zarządzania Publicznego i Prawa Administracyjnego
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

AUTOREFERAT

PRZEDSTAWIAJĄCY OPIS DOROBKU I OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 z późn. zm.) oraz § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2016 r. poz. 1586 z późn. zm.) przedkładam niniejszy Autoreferat sporządzony dla celów postępowania habilitacyjnego, zawierający informacje dotyczące dorobku i osiągnięć naukowych, w szczególności określonych w art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

I. Imię i nazwisko

Piotr Zacharczuk

II. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

1. Dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu magistra prawa w dniu 14 marca 2000 r. w związku z odbyciem studiów wyższych magisterskich na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego na kierunku Prawo w latach 1995/1996 – 1999/2000, (Praca magisterska pt. *Ograniczenie działalności gospodarczej jako prawny instrument polityki ekologicznej państwa*; Promotor: Prof. dr hab. Stanisław Wrzosek; Recenzent: Prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak).
2. Dyplom potwierdzający uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych w zakresie prawa nadanego uchwałą Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z dnia 7 czerwca 2005 r., (Rozprawa doktorska pt. *Administracyjnoprawne aspekty ochrony środowiska przed odpadami gospodarszymi*; Promotor: Prof. dr hab. Stanisław Wrzosek; Recenzenci: Prof. dr hab. Wojciech Łączkowski, Prof. dr hab. Jan Łukasiewicz).

III. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

1. Od października 2000 r. do września 2006 r. Asystent w Katedrze Nauki Administracji Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.
2. Od października 2003 r. do lipca 2006 r. Wykładowca w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu (umowy o dzieło).
3. Od października 2005 r. do września 2006 r. Adiunkt w Katedrze Prawa Publicznego Wydziału Administracyjno-prawnego Akademii Polonijnej w Częstochowie.
4. Od października 2006 r. do września 2015 r. Adiunkt w Katedrze Nauki Administracji Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.
5. Od października 2015 r. do lutego 2016 r. Adiunkt w Katedrze Zarządzania Publicznego i Prawa Administracyjnego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.
6. Od marca 2016 r. Asystent w Katedrze Zarządzania Publicznego i Prawa Administracyjnego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

IV. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

a) Tytuł osiągnięcia naukowego

Obszary specjalne w polskim materialnym prawie administracyjnym.

b) Autor, tytuł publikacji, nazwa wydawnictwa, miejsce i rok wydania, liczba stron, numer ISBN, recenzenci wydawniczy

Piotr Zacharczuk, *Obszary specjalne w polskim materialnym prawie administracyjnym*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017, ss. 768, ISBN 978-83-255-9582-1, Prof. dr hab. Zygmunt Niewiadomski oraz Prof. dr hab. Stanisław Wrzosek.

c) Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Podstawowym celem badawczym ww. pracy było ustalenie i ukazanie w ujęciu kompleksowym i usystematyzowanym obszarów specjalnych jako instytucji prawa administracyjnego materialnego. Cel ten wpisuje się niewątpliwie w zakres wyznaczony tytułem ww. monografii. Ponadto z uwagi na to, iż przedmiotem badań były obszary specjalne w ujęciu polskiego materialnego prawa administracyjnego, badaniami nie były objęte obszary specjalne w ujęciu regulacji prawnych obowiązujących w innych państwach.

Rozszerzenie zakresu tematu i tak już niezwykle obszernego zadania naukowego nie było zasadne przede wszystkim z uwagi na ograniczenia objętościowe. Co więcej z identycznych względów niezasadne było rozszerzenie zakresu pola badawczego w ramach polskiego prawa o dodatkową analizę norm cywilnoprawnych i karnoprawnych, mimo że w związku z utworzeniem i funkcjonowaniem szeregu obszarów specjalnych zastosowanie mają nie tylko normy administracyjnoprawne, lecz także normy cywilnoprawne i karnoprawne. Z tych samych powodów w ww. pracy nie były nawet szerzej omawiane normy prawa administracyjnego ustrojowego i procesowego mogące mieć zastosowanie w związku z funkcjonowaniem obszarów specjalnych. Innym uzasadnieniem tak sformułowanego zakresu przedmiotowego ww. pracy była ocena dotychczasowego dorobku piśmienniczego. Okazało się bowiem, że pomimo dużego znaczenia środków prawnych stanowiących obszary specjalne w praktyce oraz znacznego zainteresowania doktryny prawa administracyjnego obszary specjalne w polskim piśmiennictwie nie doczekały się jednak szerszego opracowania. Problematyka obszarów specjalnych zamieszczana była bowiem niekiedy w podręcznikach akademickich, najczęściej jako wzmianka, czasami zaś jako rozdział. Wprawdzie tematyka obszarów specjalnych była czasem także przedmiotem opracowań typu monograficznego oraz artykułów w czasopismach naukowych, lecz dotyczących jedynie określonego obszaru specjalnego lub rodzajowo pokrewnych obszarów specjalnych. Z uwagi zaś na węższy i wybiórczy charakter, publikacje te nie stanowiły wyczerpującego opracowania materii będącej przedmiotem ww. monografii. Nie stanowiła również wyczerpującego opracowania monografia o niewątpliwie pomnikowym charakterze jakim jest *System prawa administracyjnego* pod redakcją naukową Romana Hausera, Zygmunta Niewiadomskiego oraz Andrzeja Wróbla, t. 7, *Prawo administracyjne materialne*. Wynika to z tego, iż problematyce obszarów specjalnych poświęcony został jedynie jeden z dwunastu rozdziałów. Monografia ta z uwagi na przyjęty zakres i strukturę przedstawiła prawo administracyjne materialne według poszczególnych podstawowych instytucji tego prawa, w tym m.in. instytucję obszaru specjalnego. Poza tym opracowany przez Jerzego Stelmasiaka rozdział poświęcony instytucji obszaru specjalnego przedstawił tę instytucję wyłącznie na przykładzie obszarów specjalnych o charakterze ekologicznym.

To zaś oznacza, iż w dotychczasowych badaniach dotyczących tematyki obszarów specjalnych brakowało ujęcia kompleksowego, a zarazem pełnego. Dlatego ww. monografia stanowi niewątpliwie uzupełnienie dotychczasowego dorobku doktryny prawa administracyjnego i wypełniając istniejącą lukę stanowi, nie studium obszaru specjalnego na wybranym przykładzie, lecz próbę wyczerpującego studium dotyczącego całokształtu tematyki instytucji obszarów specjalnych.

Realizacja badań naukowych w ramach ww. pracy następowała także z uwzględnieniem wyeksponowanych kilku celów badawczych szczegółowych.

Pierwszym i niezwykle ważnym dla całego procesu badań celem szczegółowym było ustalenie rozumienia pojęcia obszar specjalny. Realizacja ww. celu szczegółowego wynikała z tego, iż w systemie polskiego prawa administracyjnego nie było i w dalszym ciągu nie ma definicji legalnej terminu „obszar specjalny”. Co więcej, termin ten nie jest nawet pojęciem języka prawnego, aczkolwiek koncepcja obszaru specjalnego jest już od pewnego czasu przedmiotem rozważań doktryny prawa administracyjnego, które choć w dużym stopniu wyjaśniają istotę obszaru specjalnego, to niemniej jednak w dalszym ciągu budzą pewien

niedosyt w zakresie pojmowania obszaru specjalnego i ustalenia treści tej kategorii pojęciowej.

Drugim celem szczególnym było ustalenie miejsca obszarów specjalnych w systemie prawa administracyjnego. W szczególności w ramach tego celu chodziło o ukazanie relacji instytucji obszarów specjalnych z innymi instytucjami prawa administracyjnego i innymi środkami prawnymi. Ten problem badawczy był o tyle istotny, iż na gruncie prawa administracyjnego poza instytucją prawa administracyjnego materialnego w postaci obszarów specjalnych wyodrębnia się szereg innych instytucji prawa administracyjnego o zbliżonym charakterze, lecz całkowicie odrębnych od obszarów specjalnych. Co więcej, występują też instytucje prawa administracyjnego, które w pewnym zakresie krzyżują się z instytucją obszarów specjalnych. Ten cel badawczy należało także rozciągnąć na nieuznawane za instytucje prawa administracyjnego odmienne od obszarów specjalnych środki prawne o obszarowym charakterze.

Trzecim celem badawczym było ukazanie specjalnych reżimów prawnych stanowiących kluczową cechę obszarów specjalnych, a zarazem niezwykle ważnych z punktu widzenia praktyki. W szczególności istotnym problemem badawczym była prezentacja zagadnień teoretycznych związanych z charakterem niezwykle zróżnicowanych specjalnych reżimów prawnych i zbiegu specjalnych reżimów prawnych.

Czwarte dążenie badawcze dotyczyło próby usystematyzowania obszarów specjalnych. Osiągnięcie tego celu nie było łatwe ze względu na niemałą ilość samych regulacji ustawowych określających kwestie tworzenia i funkcjonowania obszarów specjalnych. Poza tym w wielu przypadkach jednoznaczne rozstrzygnięcie o zakwalifikowaniu bądź niezakwalifikowaniu określonego środka prawnego jako rodzaju obszaru specjalnego było bardzo trudne i może być niekiedy dyskusyjne. Poza tym kwestia uporządkowania rodzajów obszarów specjalnych rodziła w trakcie prac badawczych wiele problemów z uwagi na znaczne zróżnicowanie obszarów specjalnych wpływające z odmienności rozwiązań normatywnych. Niemniej jednak, pomimo tych wszystkich trudności dokonanie właściwej klasyfikacji poszczególnych środków prawnych do grupy obszarów specjalnych było konieczne z uwagi na to, iż jest to niezmiernie istotny problem z naukowego punktu widzenia.

Piąty cel częściowy wiązał się z wyinterpretowaniem z regulacji materialnego prawa administracyjnego tych przepisów prawnych, które składają się na poszczególne rodzaje obszarów specjalnych i ich prezentacją uwzględniającą kryterium w postaci celu ogólnego tworzenia obszarów specjalnych.

Prowadzone przeze mnie badania naukowe uwzględniające powyższe cele zostały oparte na następującej tezie badawczej ogólnej:

Obszary specjalne stanowią niezwykle istotną teoretyczną konstrukcję dogmatyki prawa administracyjnego. W piśmiennictwie bowiem obszary specjalne uznawane są za instytucję prawa administracyjnego materialnego obejmującą dużą ilość środków prawnych. Niestety nie wszystkie środki prawne, które należy zakwalifikować jako obszary specjalne są wolne od mankamentów. Na gruncie polskiego materialnego prawa administracyjnego obowiązują bowiem przepisy prawne, których stosowanie budzi uzasadnione wątpliwości z uwagi w szczególności na negatywny wpływ na tworzenie lub funkcjonowanie niektórych rodzajów obszarów specjalnych.

W ślad za tezą badawczą ogólną **postawione zostały przede mnie dodatkowe następujące tezy badawcze szczegółowe:**

- 1) Termin „obszary specjalne” nie ma swojej definicji legalnej oraz nie jest nawet pojęciem języka prawnego.
- 2) Obszary specjalne są teoretyczną konstrukcją wypracowaną przez przedstawicieli nauki prawa administracyjnego i to niejednolicie prezentowaną nie tylko w zakresie rozumienia tego pojęcia, lecz także nawet samego określenia terminologicznego tej konstrukcji.
- 3) Obszary specjalne są niezwykle istotne w wymiarze teoretycznym, ponieważ w doktrynie prawa administracyjnego zaliczane są powszechnie do podstawowych instytucji prawa administracyjnego materialnego, mimo wewnętrznej niejednorodności.
- 4) Na gruncie prawa administracyjnego funkcjonuje szereg przestrzennych środków prawnych o podobnym do obszarów specjalnych charakterze, lecz zaliczanych do innych instytucji prawa administracyjnego i odmiennych rodzajów obszarów.
- 5) Obecnie istnieje duża ilość znacznie zróżnicowanych regulacji ustawowych stanowiących podstawy prawne dla tworzenia obszarów specjalnych.
- 6) Istotną cechą obszarów specjalnych jest obowiązywanie w granicach tych obszarów specjalnego reżimu prawnego. Przy czym specjalny reżim prawny skutkuje obowiązywaniem na obszarze specjalnym zdecydowanie częściej ściśle określonych publicznoprawnych ograniczeń (obowiązków) niż publicznoprawnych przywilejów (uprawnień).
- 7) Obszary specjalne stanowią niewątpliwie istotne administracyjnoprawne środki służące przede wszystkim ochronie środowiska. Niemniej jednak obszary specjalne są tworzone w celu ochrony także innych wartości jak zabytki, zdrowie i bezpieczeństwo państwa. Ponadto obszary specjalne są tworzone i funkcjonują w związku z potrzebą korzystania z niektórych dóbr publicznych oraz w związku z potrzebą stymulacji rozwoju w sferze gospodarczej i społecznej.
- 8) W ujęciu normatywnym poszczególne kategorie środków prawnych, które można zakwalifikować jako obszary specjalne, charakteryzują się nie tylko różnorodną terminologią, lecz także znacznym zróżnicowaniem co do ich charakteru.
- 9) W ramach polskiego prawa administracyjnego występują środki prawne, które powszechnie są uznawane za obszary specjalne. Są też środki prawne, których uznanie za obszary specjalne może budzić wątpliwości. Przy czym w ramach tej grupy środków prawnych można wyodrębnić również takie, które są w doktrynie uznawane za obszary specjalne, choć nie powinny być w ogóle traktowane jako obszary specjalne.
- 10) Nie wszystkie obecnie obowiązujące regulacje ustawowe określające zasady tworzenia i funkcjonowania obszarów specjalnych spełniają swoją rolę należycie. Niektóre bowiem regulacje ustawowe wykazują się występującą niedoskonałością, niekiedy nawet znaczną.

Konstrukcja przedmiotowej mojej pracy i jej treść odzwierciedla założone i zrealizowane cele badawcze oraz postawione tezy badawcze. Praca składa się z dziesięciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiłem rozważania dotyczące

określenia obszaru specjalnego oraz jego charakterystyki. Przy czym w rozdziale tym nie tylko zaprezentowałem definicje doktrynalne tego pojęcia, lecz także genezę obszaru specjalnego. Ponadto w ramach tego rozdziału ukazane zostały cechy i funkcje obszarów specjalnych. Rozważania zamieszczone w tym rozdziale doprowadziły do sformułowania przeze mnie wniosków cząstkowych. Przede wszystkim w tym miejscu warto wskazać, iż mimo że termin „obszar specjalny” nie ma swojej definicji legalnej oraz nie jest nawet pojęciem języka prawnego, to termin ten ma już ugruntowaną niewątpliwie pozycję w ramach polskiego materialnego prawa administracyjnego. Obszar specjalny ma już bowiem bogatą literaturę obejmującą publikacje nawet z okresu międzywojennego. Następstwem pogłębionych badań przeprowadzonych w szczególności w okresie powojennym jest wprawdzie wypracowanie definicji pojęcia „obszar specjalny”, lecz znacznie zróżnicowanych. Przy czym podkreślić należy, iż w przypadku tej kategorii prawnej w literaturze występuje nie tylko niejednorodność znaczeniowa, lecz także terminologiczna. Pomimo wewnętrznej niejednorodności tej doktrynalnej zbiorczej kategorii prawnej wskazałem szereg cech obszarów specjalnych, które mają charakter cech podstawowych. Ponadto wskazać należy, iż w doktrynie również funkcja obszaru specjalnego przedstawiana jest niejednorodnie. Efektem zaś moich badań w tym zakresie jest autorska prezentacja podstawowych funkcji obszarów specjalnych.

W ramach rozdziału drugiego podjąłem rozważania na temat miejsca obszarów specjalnych w systemie prawa administracyjnego. W ramach tego rozdziału obszary specjalne ukazane zostały jako instytucja materialnego prawa administracyjnego. W ramach tej części pracy przedstawiłem również szersze rozważania dotyczące relacji między instytucją obszarów specjalnych a wybranymi innymi instytucjami prawa administracyjnego oraz innymi środkami prawnymi. Z szeregu zaś wniosków cząstkowych zamieszczonych w tym rozdziale warto podkreślić jest to, iż mimo tej wewnętrznej niejednorodności terminologicznej i znaczeniowej w literaturze obszary specjalne bez wątpienia zajmują istotne miejsce. Potwierdzeniem tego jest w zasadzie powszechne uznawanie obszarów specjalnych za jedną z podstawowych instytucji prawa administracyjnego materialnego. Niemniej jednak pomimo, iż obszary specjalne są odrębną instytucją prawną materialnego prawa administracyjnego, to obszary specjalne są powiązane z innymi instytucjami prawnymi, w tym w szczególności z innymi instytucjami prawnymi materialnego prawa administracyjnego. Instytucja obszarów specjalnych przenika się bowiem wzajemnie w układzie krzyżowym z innymi instytucjami prawnymi. W związku z funkcjonowaniem obszarów specjalnych są stosowane przede wszystkim środki prawne wchodzące w zakres innych instytucji prawnych materialnego prawa administracyjnego w szczególności takich jak administracyjnoprawne ograniczenia prawa rzeczowych, zakazy i nakazy, strategie, plany i programy, rejestracje i ewidencje oraz sankcje administracyjne. Wzajemne przenikanie się instytucji obszarów specjalnych z innymi instytucjami prawnymi nie dotyczy jednak wszystkich instytucji prawnych, ponieważ niektóre instytucje prawne w ogóle nie są powiązane z instytucją obszarów specjalnych. Z uwagi na powyższe niezwykle istotne wydają się relacje pomiędzy obszarami specjalnymi a wybranymi innymi instytucjami prawnymi oraz innymi urządzeniami prawnymi, ponieważ dzięki temu można wskazać nie tylko ewentualne powiązania pomiędzy instytucją obszarów specjalnych a innymi instytucjami i urządzeniami prawnymi, lecz także cechy odróżniające obszary specjalne od innych instytucji i urządzeń prawnych. Cechy zaś obszarów specjalnych, w

szczególności te, które odróżniają obszary specjalne od innych instytucji i urzędów prawnych, pełnią swego rodzaju parametry indywidualizacji. Dopiero po przeprowadzeniu gruntownej analizy polskiego prawodawstwa oraz piśmiennictwa uwzględniającej relacje pomiędzy obszarami specjalnymi a wybranymi innymi instytucjami prawnymi oraz innymi urządzeniami prawnymi uzasadnione było sporządzenie przeze mnie definicji obszarów specjalnych. Przy czym w tym miejscu chciałbym podkreślić, iż zaprezentowana przeze mnie w tej części monografii definicja obszarów specjalnych nie pretenduje do miana definicji doskonałej, która by definitywnie zamknęła dyskusję w tym zakresie. Jest to bowiem kolejna z wielu już podjętych prób skondensowanego przedstawienia rozumienia tego pojęcia. Przedstawiona przeze mnie definicja wydaje się mieć charakter definicji skondensowanej, a zarazem pełnej. Niemniej jednak trzeba mieć świadomość, iż z uwagi na znaczną liczbę rodzajów obszarów specjalnych, niekiedy niezwykle zróżnicowanych, oraz znaczną ilość pokrewnych lub zbliżonych środków prawnych, przedmiotowa definicja obszarów specjalnych nie rozwiąże definitywnie wszystkich problemów w szczególności związanych z uznawaniem wskazanych ustawowo środków prawnych jako obszarów specjalnych.

Rozdział trzeci mojej ww. monografii poświęcony został tworzeniu, funkcjonowaniu i klasyfikacji obszarów specjalnych. W ramach tej części pracy w szczególności analizie poddałem podstawy prawne tworzenia obszarów specjalnych, wartości leżące u podstaw tworzenia obszarów specjalnych, cele tworzenia obszarów specjalnych oraz akty prawne tworzące obszary specjalne. Ponadto w ramach tego rozdziału badane były przeze mnie zagadnienia dotyczące podmiotów administrujących obszarami specjalnymi, specjalnych reżimów prawnych obowiązujących na obszarach specjalnych, w tym kwestia zbiegu reżimów obszarów specjalnych oraz zmiany lub uchylecia stosowania specjalnego reżimu prawnego. W rozdziale tym przedstawione zostały także wypracowane w doktrynie prawa administracyjnego różne klasyfikacje obszarów specjalnych. Z wyprowadzonych w ramach tej części pracy bardzo licznych wniosków przytoczyć warto w szczególności to, iż aktualnie istnieje spora ilość znacznie zróżnicowanych regulacji ustawowych stanowiących podstawy prawne dla tworzenia lub funkcjonowania obszarów specjalnych. Podstawy prawne tworzenia obszarów specjalnych oparte są na systemie wartości. System ten jest niewątpliwie rozbudowany, wewnątrznie zróżnicowany oraz wielopoziomowy. Zwieńczeniem tego wielopoziomowego systemu są wartości podstawowe leżące u podstaw tworzenia wielu rodzajów obszarów specjalnych. W związku z tym, iż system wartości ma strukturę wielopoziomową u podstaw tworzenia obszarów specjalnych występują jeszcze liczne wartości szczegółowe wchodzące w zakres wartości podstawowych. Istotne jest także to, iż obszary specjalne powinny być tworzone zawsze w określonych celach. Przy czym w związku z tworzeniem obszarów specjalnych można wyodrębnić szereg celów tworzących łącznie również strukturę wielopłaszczyznową i hierarchiczną. Co więcej tworzenie obszarów specjalnych powinno następować nie tylko w określonych celach, lecz także w określonych trybach publicznoprawnych. Z tego też względu obszary specjalne wyodrębniane są konkretnie na podstawie upoważnienia ustawowego przez właściwe organy administracji publicznej w drodze aktów normatywnych. Najczęściej akty prawne tworzące obszary specjalne są aktami prawa miejscowego. Nie oznacza to jednak całkowitego wykluczenia możliwości wyodrębniania na podstawie upoważnienia ustawowego obszarów specjalnych w drodze aktów o charakterze normatywnym, lecz nie będących aktami prawnymi powszechnie

obowiązującymi. Poza tym na podstawie upoważnienia ustawowego obszary specjalne tworzone są nie tylko w drodze aktu normatywnego, lecz również w drodze aktu administracyjnego w formie decyzji administracyjnej. Pomimo wymogu konkretnego wyodrębnienia obszary specjalne tworzone są niekiedy wprost normą ustawową. Wskazać również należy, iż obecnie utworzonym już obszarem specjalnym nie zawsze administruje organ administracji publicznej. Nowe polskie ustawodawstwo administracyjne coraz szerzej wykracza poza tradycyjne rozwiązania strukturalne i tworzy nie tylko nowe kategorie organów administracji publicznej, lecz przewiduje podstawy prawne do realizacji określonych zadań publicznych, w tym związanych z funkcjonowaniem obszarów specjalnych, przez podmioty spoza administracji publicznej. Najważniejszym zaś skutkiem utworzenia obszarów specjalnych jest obowiązywanie na ich obszarach specjalnych reżimów prawnych. Analiza obowiązujących regulacji prawnych doprowadziła do wniosku, iż specjalny reżim prawny obowiązuje najczęściej bezpośrednio z mocy ustawy. W dalszej kolejności reżim specjalny określany jest w drodze aktu prawa miejscowego. W znikomej zaś ilości reżim specjalny określany jest w drodze rozporządzenia centralnych organów administracji publicznej. Co więcej obowiązywanie na terenie obszaru specjalnego reżimu specjalnego oznacza obowiązywanie na tym obszarze zdecydowanie częściej ściśle określonych publicznoprawnych ograniczeń (obowiązków) niż publicznoprawnych przywilejów (uprawnień). W ramach rozdziału tego wskazałem również, iż aczkolwiek w doktrynie prawa administracyjnego wypracowano szereg różnego rodzaju klasyfikacji obszarów specjalnych, to niektóre z tych klasyfikacji nie są już w pełni zasadne z uwagi na ogromną dynamikę i zmienność prawa administracyjnego. Dlatego też w dalszym ciągu istnieje możliwość prezentacji autorskich klasyfikacji obszarów specjalnych. Przedstawiona zaś przeze mnie klasyfikacja z uwagi na kryterium w postaci celu ogólnego tworzenia obszarów specjalnych legła u podstaw pozostałych rozdziałów przedmiotowej mojej monografii.

W rozdziale czwartym omówiłem wszystkie liczne rodzaje obszarów specjalnych wyodrębnionych wprawdzie z uwagi na potrzebę ochrony przyrody, lecz wpisujące się szerzej w cel ogólny tworzenia obszarów specjalnych jakim jest ochrona środowiska. Z tego też względu kwestią wyjściową i zamieszczoną w tym rozdziale jest definicja legalna środowiska i ochrony środowiska, a także ochrony przyrody. Aktualnie obszary specjalne związane z ochroną przyrody wyznaczone są tylko na podstawie jednej regulacji ustawowej. Mimo że w ramach tej ustawy uregulowanych jest szereg środków prawnych mających wymiar przestrzenny, to nie wszystkie te środki prawne powinny być uznawane za obszary specjalne. Obszary specjalne wyznaczone są z uwagi na ochronę dziedzictwa przyrodniczego o różnym znaczeniu przede wszystkim narodowym (np. parki narodowe), regionalnym (np. parki krajobrazowe) i lokalnym (np. zespoły przyrodniczo-krajobrazowe). Niemniej jednak niektóre obszary specjalne wyznaczone są z uwagi na ochronę dziedzictwa przyrodniczego o znaczeniu ponadnarodowym, bowiem obszary Natura 2000 wyznaczone są, aby zachować dziedzictwo przyrodnicze Europy. Wynika to z tego, iż ten środek prawny, aczkolwiek regulowany przepisami prawa polskiego, wprowadzony został w związku z koniecznością implementacji prawa unijnego. Podkreślić w tym miejscu trzeba, iż w Polsce ochrona przyrody w zakresie obejmowania zasobów, tworów i składników przyrody formą ochrony przyrody w postaci parków narodowych nie jest wystarczająco realizowana. Pomimo bowiem dokonanych w ostatnim czasie zmian przepisów ustawowych dotyczących parków

narodowych problem blokowania tworzenia nowych i powiększania istniejących parków narodowych nie został rozwiązany. Inaczej jest natomiast w przypadku rezerwatów przyrody, ponieważ w ramach procesu tworzenia tych obszarów specjalnych nie ma w ogóle wymogu udziału organów jednostek samorządu terytorialnego. To w dużej mierze może uzasadniać bardzo dużą liczbę funkcjonujących w Polsce rezerwatów przyrody w szczególności w stosunku do parków narodowych. Obszarami specjalnymi o zdecydowanie mniejszym reżimie prawnym są parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu. Stosunkowo od niedawna istnieje możliwość wzmocnienia ochrony krajobrazu na obszarach tych dwóch rodzajów obszarów specjalnych, w związku z możliwością wyodrębniania na ich obszarach odrębnych, lecz integralnie powiązanych stref ochrony krajobrazu. Niezwykle specyficzną formą ochrony przyrody i w dalszym ciągu budzącą spore kontrowersje prawne są obszary Natura 2000. W szczególności kontrowersje dotyczą trybu tworzenia tych obszarów specjalnych oraz początku obowiązywania reżimu ochronnego na terenie projektowanych obszarów Natura 2000. W mojej ocenie pomimo dominującego w doktrynie poglądu przeciwnego za obszary specjalne należy jednak uznać zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz strefy ochrony ostoi i stanowisk roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową oraz strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.

W rozdziale piątym zaprezentowałem pozostałe obszary specjalne tworzone w celu ochrony środowiska. Trzeba bowiem podkreślić, iż obszary specjalne o charakterze ekologicznym, to nie tylko obszary specjalne wynikające z potrzeby ochrony przyrody. W skład tej grupy obszarów specjalnych wchodzi bardzo duża liczba innych jeszcze rodzajów obszarów specjalnych wynikających z szeregu regulacji ustawowych. Przy czym w przypadku niektórych rodzajów obszarów specjalnych dyskusyjne może być ich zakwalifikowanie do grupy obszarów specjalnych tworzonych w celu ochrony środowiska. Przykładowo strefa przemysłowa nie jest to wprawdzie środek prawny służący wzmocnieniu ochrony środowiska. Niemniej jednak należy uznać, iż jest on związany z ochroną środowiska, ponieważ w pewnym zakresie zmniejsza wymogi z zakresu ochrony środowiska ciążące na przedsiębiorcach prowadzących działalność na terenach stref przemysłowych. Racjonalna zaś ochrona środowiska powinna polegać nie tylko na wprowadzaniu surowych wymagań środowiskowych, lecz także w określonych wyjątkowych sytuacjach powinna przewidywać pewne odstępstwa od tych wymagań. Z obszarami specjalnymi tworzonymi w celu ochrony środowiska wiąże się najczęściej obowiązywanie na ich terenie publicznoprawnych ograniczeń. W niektórych zaś tylko przypadkach przede wszystkim dodatkowych publicznoprawnych uprawnień. Dostyc często jest też tak, iż z funkcjonowaniem obszarów specjalnych związanych z ochroną środowiska wiąże się obowiązywanie jednocześnie zarówno publicznoprawnych obowiązków jak i uprawnień. Przy czym oczywiście w takich sytuacjach obowiązki mają charakter podstawowy, a uprawnienia uzupełniający albo odwrotnie. Ponadto z istotniejszych ogólniejszych konkluzji dotyczących rodzajów obszarów specjalnych analizowanych w ramach tego rozdziału warto wskazać, iż niektóre obecnie obowiązujące regulacje ustawowe określające tworzenie i funkcjonowanie obszarów specjalnych tworzonych w celu ochrony środowiska wykazują się występującą znaczną niedoskonałością (np. obszary ciche).

W rozdziale szóstym ukazana została przeze mnie znaczna liczba obszarów specjalnych wyodrębnianych z uwagi na potrzebę korzystania z rzeczy publicznych lub urządzeń publicznych. Przy czym w tym miejscu chciałbym podkreślić, iż w ramach tego rozdziału przedstawione zostały obszary specjalne wyodrębnione ze względu na potrzebę przede wszystkim korzystania z obszarów morskich RP, a nie ochrony morza. Przy czym w ramach tego rozdziału przeanalizowane zostały nie tylko wyodrębnione różne obszary morskie podlegające jurysdykcji i suwerenności RP, lecz także wyodrębnione na styku morza i lądu obszary powiązane integralnie z polskimi obszarami morskimi. Ponadto w rozdziale tym przedstawione zostały również obszary specjalne tworzone w związku z korzystaniem z dróg publicznych. Z szeregu zaś wyprowadzonych licznych wniosków będących efektem badań w tym zakresie chciałbym w tym miejscu podnieść to, iż mimo wątpliwości za obszary specjalne należy uznać również strefy bezpieczeństwa ustanawiane wokół sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń wzniesionych na polskich obszarach morskich. W przypadku tych obszarów specjalnych w mojej ocenie problematyczne jest to, iż w praktyce pomimo braku ustawowej podstawy prawnej publicznoprawne ograniczenia zostały określane w ramach zarządzeń ustanawiających strefy bezpieczeństwa. Praktyka taka budzi uzasadnione wątpliwości co do zgodności jej z prawem. Niemniej jednak dopóki zarządzenia w sprawie ustanowienia stref bezpieczeństwa w części dotyczącej przepisu określającego zakazy obowiązujące na obszarze tych stref nie zostaną uchylone w trybie nadzoru lub nie zostanie stwierdzona ich nieważność w trybie kontroli, akty te obowiązują, a wraz z nimi również wynikające z ich treści zakazy.

W ramach rozdziału siódmego zawarłem z kolei analizę obszarów specjalnych służących ochronie zabytków, po uprzednim przedstawieniu normatywnie określonego pojęcia ochrony zabytków i zabytku. W ramach tego rozdziału ochrona zabytków ukazana została w ujęciu wykraczającym poza zakres ustawowo wskazanych form ochrony zabytków. Wynika to z tego, iż istnieją w Polsce obszary specjalne, które z uwagi na ich szczególne znaczenie regulowane są przepisami odrębnymi, lecz wpisującymi się w szeroko pojętą ochronę zabytków. Z tego też względu w ramach tego rozdziału skomentowane zostały także tereny byłych hitlerowskich obozów zagłady wraz ze strefami ochronnymi wokół tych terenów. Specjalne reżimy prawne obowiązujące na terenach byłych hitlerowskich obozów zagłady oraz ich stref ochronnych są znacznie surowsze w stosunku do specjalnych reżimów prawnych obowiązujących na obszarach wpisanych do rejestru zabytków oraz na terenach parków kulturowych, co w szczególności wydaje się uzasadniać wprowadzenie na grunt polskiego prawa administracyjnego tych odrębnych rodzajów obszarów specjalnych.

W rozdziale ósmym wskazałem natomiast stosunkowo nieliczne obszary, które można uznać za obszary specjalne wpisujące się w ochronę zdrowia. W ramach wprowadzenia do tej tematyki wyjaśnione zostały pojęcia takie jak zdrowie, zdrowie publiczne i ochrona zdrowia. Poza tym mimo, że ochrona zdrowia regulowana jest przepisami szeregu ustaw, to w rozdziale tym przedstawione zostały obszary specjalne wyodrębniane tylko na podstawie jednej regulacji ustawowej. Przy czym podkreślić dodatkowo należy, iż na gruncie innych ustaw z zakresu ochrony zdrowia uregulowane są przestrzenne środki prawne, to nie stanowią one obszarów specjalnych. Z funkcjonowaniem zaś zarówno uzdrowiska jak i obszaru ochrony uzdrowiskowej związane jest obowiązywanie w szczególności szeregu zakazów cechujących się znacznym stopniem ingerencji w uprawnienia właścicielskie. Mimo że

zakazy te mają także niewątpliwie wpływ na środowisko, w tym na zasoby naturalne występujące na tych obszarach, to przyjąć należy, iż obszary te są tworzone przede wszystkim w związku z ochroną zdrowia ludzi, a nie ochroną środowiska.

Rozdział dziewiąty poświęcony został przeze mnie obszarom specjalnym ustanowionym w celu stymulacji rozwoju gospodarczego i społecznego. W ramach tego rozdziału zaprezentowałem zdecydowanie odmienne rodzaje obszarów specjalnych, ponieważ nie są one tworzone przede wszystkim dla ochrony określonych wartości lub korzystania z określonych dóbr publicznych, lecz z uwagi na potrzebę osiągnięcia pożądanego stanu jakim jest rozwój gospodarczy i społeczny. Dlatego też na początku tego rozdziału omówiłem pojęcie rozwoju, a także pojęcie rozwoju gospodarczego i rozwoju społecznego. Z funkcjonowaniem tych obszarów wiąże się przede wszystkim publicznoprawne wsparcie w postaci różnego rodzaju publicznoprawnych uprawnień w szczególności w wymiarze finansowym. Niemniej jednak z funkcjonowaniem tych obszarów wiąże się równoczesne obowiązywanie publicznoprawnych obowiązków w postaci różnego rodzaju warunków. Niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie tych obowiązków może skutkować pozbawieniem tych publicznoprawnych uprawnień na przyszłość, a nawet zwrotem już uzyskanej pomocy publicznej.

W końcowym rozdziale przedmiotowej monografii zawarłem rozważania dotyczące obszarów specjalnych wyodrębnianych w celu ochrony bezpieczeństwa państwa. Przy czym pomimo, iż ochrona bezpieczeństwa państwa regulowana jest przepisami szeregu ustaw, to w rozdziale tym analizowałem tylko te nieliczne obecnie obowiązujące regulacje ustawowe, które określają zasady tworzenia i funkcjonowania obszarów specjalnych służących ochronie bezpieczeństwa państwa. W ramach zakreślonego tytułem rozdziału zakresu badawczego analizowane były jako obszary specjalne m.in. tereny zamknięte, choć powszechnie akceptowany w doktrynie prawa administracyjnego jest pogląd przeciwny. Niewątpliwie tereny zamknięte są wyodrębniane konkretnie w trybie publicznoprawnym. Przy czym wątpliwości może budzić to, iż w przeciwieństwie do innych obszarów specjalnych utworzenie terenu zamkniętego nie następuje, ani aktem normatywnym powszechnie obowiązującym, ani decyzją administracyjną. Niemniej jednak w związku z utworzeniem i funkcjonowaniem terenów zamkniętych związane są daleko idące publicznoprawne ograniczenia. Ponadto za obszary specjalne należy również uznać obszary podlegające obowiązkowej ochronie, choć nie jest to takie oczywiste. Wątpliwości budzić może to, iż obszary te umieszcza się w jednym wykazie łącznie z obiektami i urządzeniami podlegającymi obowiązkowej ochronie. To zaś oznacza, iż obszar podlegający obowiązkowej ochronie wpisuje się w szerszy środek prawny jakim jest wykaz obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie. Niemniej jednak w mojej ocenie takie łączne ujęcie jednym środkiem prawnym zarówno obszarów, obiektów jak i urządzeń nie wydaje się wykluczać uznania obszarów umieszczanych w tym wykazie jako osobnej grupy obszarów specjalnych.

Przeprowadzone badania w zakresie dotyczącym obszarów specjalnych w polskim materialnym prawie administracyjnym były zadaniem badawczym nietrywialnym, lecz niezwykle potrzebnym. **Wyniki tych badań wypełniają istniejącą niewątpliwie w tej mierze lukę w literaturze przedmiotu. Efektem tych badań było bowiem poczynienie wielu obserwacji i**

co niezwykle istotne sformułowanie szeregu różnego rodzaju wniosków o charakterze zarówno natury ogólnej jak i szczegółowej.

Zamieszczone w ramach przedmiotowej monografii moje rozważania mogą stanowić przyczynek do dyskusji o potrzebie ujednoczenia rozumienia terminu „obszar specjalny” oraz uporządkowania aktualnie ustawowo wskazanych rodzajów obszarów specjalnych. Przedstawione przeze mnie w ramach tej publikacji ujęcie i uporządkowanie tej tematyki ma charakter wyjściowy do dalszej dyskusji i w związku z tym jej celem nie jest definitywne ograniczenie dyskusji w tym zakresie, ani tym bardziej jej zakończenie. Skuteczne bowiem ujednoczenie rozumienia tego terminu może nastąpić w następstwie stosownej zmiany normatywnej. Niemniej jednak zmiana taka w tym przypadku jest bardzo mało prawdopodobna.

Obszar specjalny stanowi teoretyczną konstrukcję dogmatyki prawa administracyjnego niejednolicie prezentowaną nie tylko w zakresie rozumienia tego pojęcia, lecz także nawet samego określenia terminologicznego tej konstrukcji. Niemniej jednak wyodrębnienie tej konstrukcji jest powszechnie akceptowane w doktrynie. Co więcej ze względu na wagę i użyteczność urządzenie prawne w postaci obszaru specjalnego w literaturze jest uznawane za podstawową instytucję materialnego prawa administracyjnego. Pomimo iż pierwotna koncepcja obszaru specjalnego wyprowadzona została już w okresie, kiedy na gruncie polskiego prawa nie obowiązywały jeszcze jakiegokolwiek przepisy umożliwiające tworzenie i funkcjonowanie obszarów specjalnych, to obecnie ta konstrukcja teoretycznoprawna musi być oparta na aktualnie obowiązującej wielopłaszczyznowej rzeczywistości normatywnej. BOWIEM aktualnie obszary specjalne jako instytucja prawa administracyjnego materialnego ma już umocowanie normatywne. Z tego też względu ignorowanie obowiązującej rzeczywistości normatywnej musi prowadzić do wyprowadzania nietrafnych poglądów.

Niewątpliwie występująca obecnie daleko posunięta rozbieżność stanowisk doktryny prawa administracyjnego w zakresie rozumienia pojęcia obszar specjalny wynika w znacznej mierze z dużej ilości znacznie zróżnicowanych regulacji ustawowych stanowiących podstawy prawne tworzenia i funkcjonowania obszarów specjalnych. Dlatego też obecnie funkcjonujące obszary specjalne tworzą wielobarwną mozaikę, niezmiernie trudną do jednolitego ujęcia. Podkreślić należy, iż sam ustawodawca nie zawsze dla określenia środków prawnych uznawanych za obszary specjalne określa nazwą własną obszar. W wielu bowiem przypadkach środki prawne powszechnie akceptowane w doktrynie za obszary specjalne normatywnie określane są jako strefa, otulina, pas, obręb, obwód, teren. Niemniej jednak pomimo tego występującego normatywnego zróżnicowania terminologicznego nie jest celowe wymaganie od prawodawcy jednolitego podejścia terminologicznego. Zasadne natomiast wydaje się ujednoczenie terminologiczne w ramach rozważań doktrynalnych poprzez posłużenie się wyłącznie pojęciem obszar specjalny, zamiast stosowanego niekiedy przez niektórych przedstawicieli doktryny pojęcia strefa specjalna. Oczywiście pojęcie to należy rozumieć w szerokim ujęciu obejmującym nie tylko środki prawne normatywnie określone jako obszar i strefa, lecz także niektóre inne ustawowo wskazane określenia przestrzenne, choć nie wszystkie. BOWIEM na gruncie obowiązującego prawodawstwa funkcjonuje znaczna ilość innych środków prawnych o przestrzennym charakterze. Ponadto w ujęciu normatywnym poszczególne kategorie środków prawnych, które z kolei można

zakwalifikować jako obszary specjalne, charakteryzują się nie tylko różnorodną terminologią, lecz także znacznym zróżnicowaniem co do ich charakteru. Taki stan oczywiście nie sprzyja jednolitemu ujmowaniu obszarów specjalnych. Dlatego też nie ma się co dziwić, iż niektórzy przedstawiciele doktryny w dalszym ciągu za obszary specjalne uznają nie tylko wszystkie ustawowo wskazane wyodrębnione konkretnie obszary, lecz szerzej za obszary specjalne uznają także wszystkie określone normatywnie jako obszary środki prawne. Co więcej nawet niektórzy przedstawiciele piśmiennictwa do obszarów specjalnych zaliczają w zasadzie wszystkie środki prawne mające przestrzenny charakter. Z takim szerokim podejściem nie sposób się jednak zgodzić. Nie wszystko bowiem co ma wymiar przestrzenny (np. przestrzeń, teren, miejsce, nieruchomości, działka, grunt, a nawet niekiedy obszar) i umocowanie normatywne powinno być rozumiane jako obszar specjalny. Nazbyt szerokie ujmowanie tej instytucji doprowadzi do utraty jej wyrazistości. Analiza bowiem ustawodawstwa tylko poprzez szukane słowa takie jak: „obszar”, „strefa”, „teren” ukazuje ogrom regulacji prawnych zawierających w swej treści tego typu pojęcia. Zaliczanie do kategorii obszaru specjalnego środków prawnych tylko dlatego, że odnoszą się do pojęcia o charakterze przestrzennym nie wydaje się właściwe, bowiem prowadzi do uznania za obszar specjalny nie tylko ogromnej ilości środków prawnych, lecz także środków prawnych o olbrzymim zróżnicowaniu. To zaś z kolei doprowadzi do braku jakiegokolwiek wewnętrznej jednolitości tej kategorii pojęciowej, a tym samym podważy sens wyodrębniania pojęcia obszar specjalny. Dlatego też wskazane jest uwzględnianie w ramach procesu ustalania katalogu rodzajów obszarów specjalnych także innych, poza ustawowym określeniem terminologicznym o charakterze przestrzennym, istotnych przesłanek tego urządzenia prawnego. Zastrzec jednak należy, iż z uwagi na to, iż pojęcie obszar specjalny jest pojęciem doktrynalnym to można wskazywać jako niesporne tylko niektóre podstawowe cechy obszaru specjalnego.

Niemniej jednak pomimo tych trudności w ramach polskiego prawa administracyjnego występują środki prawne, które powszechnie są uznawane za obszary specjalne. Są też środki prawne, których uznanie za obszary specjalne może budzić wątpliwości. Przy czym w ramach tej grupy środków prawnych można wyodrębnić również takie, które są w doktrynie uznawane za obszary specjalne, choć nie powinny być w ogóle traktowane jako obszary specjalne.

W szczególności za obszary specjalne nie wydaje się zasadne uznawać tych przestrzennych środków prawnych, które prawodawca określa jako „miejsce”. Za obszary specjalne nie należy również uznawać tych środków prawnych, które dotyczą obiektów, w tym w szczególności obiektów budowlanych. W tym miejscu trzeba jednak też wskazać, iż niekiedy istnieje potrzeba objęcia jednakowym reżimem prawnym zarówno obiektów jak i obszarów, w szczególności dotyczy to obszarów małopowierzchniowych. Przyjęcie takiego rozwiązania nie powinno automatycznie wykluczać obszaru objętego takim wspólnym reżimem prawnym z kategorii obszaru specjalnego. Niemniej jednak przyjęcie takiego poglądu jako słusznego wpisuje się w dalszym ciągu w stanowisko o rozłącznym ujmowaniu środków przestrzennych albo jako obszarów albo jako obiektów. Ponadto z uwagi na to, iż obszar specjalny jest to środek bezpośredniego gospodarowania powierzchnią ziemi to nawet wyodrębniona przestrzeń, lecz nie powiązana z częścią powierzchni ziemi nie powinna również być uznawana za obszar specjalny.

Duża liczba poszczególnych środków prawnych uznawanych za obszary specjalne oraz znaczne ich zróżnicowanie wynikające z odmienności rozwiązań normatywnych skłania do refleksji o potrzebie usystematyzowanego przedstawienia poszczególnych rodzajów obszarów specjalnych. Przy czym zagadnienie przedstawienia poszczególnych rodzajów obszarów specjalnych w sposób uporządkowany jest istotne zarówno z naukowego punktu widzenia, z perspektywy praktyki jak i dydaktyki akademickiej.

Obecnie funkcjonujące obszary specjalne bez wątpienia odgrywają istotną rolę w ochronie i korzystaniu z niektórych szczególnie cennych dóbr. Świadczy o tym w szczególności duża liczba wskazanych ustawowo rodzajów obszarów specjalnych. Przy czym obszary specjalne odgrywają istotną rolę przede wszystkim w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska obejmującej nie tylko ochronę przyrody. Niemniej jednak instytucja obszaru specjalnego jest również wykorzystywana dla ochrony innych niż środowisko wartości takich jak zabytki, zdrowie i bezpieczeństwo państwa. Obszary specjalne wyodrębniane są także z uwagi na potrzebę korzystania z rzeczy i urządzeń publicznych oraz ze względu na potrzebę stymulacji rozwoju gospodarczego lub społecznego.

Nie wszystkie jednak obecnie obowiązujące regulacje ustawowe określające zasady tworzenia i funkcjonowania obszarów specjalnych spełniają swoją rolę należycie. W doktrynie bardzo często podnoszone są liczne mankamenty funkcjonowania niektórych obszarów specjalnych lub wskazywana jest potrzeba tworzenia nowych obszarów specjalnych. W tym miejscu podkreślić jednak trzeba, iż nie wszystkie podnoszone w tym zakresie w doktrynie wnioski i postulaty *de lege ferenda* są zasadne. Bowiem wskazywanie postulatów *de lege ferenda* w zakresie wprowadzenia przepisów ustawowych określających nowe rodzaje obszarów specjalnych lub w zakresie wprowadzenia zmiany przepisów ustawowych regulujących już funkcjonujące obszary specjalne, bez uprzedniej wnikliwej analizy w szczególności norm prawa administracyjnego stanowiących aktualne uwarunkowania prawne może skutkować tym, iż efekty tych badań mogą pełnić rolę jedynie ogólnych postulatów nie wskazujących istotnych w praktyce szczegółowych rozwiązań prawnych umożliwiających w ogóle ich wdrożenie w warunkach demokratycznego państwa prawnego. Przy czym nawet wskazanie szczegółowych rozwiązań prawnych spójnych z obowiązującym już prawodawstwem wynikającym nie tylko z prawa krajowego, lecz także z wiążących aktów prawa międzynarodowego i unijnego, bez uwzględnienia obecnych uwarunkowań faktycznych i bez dokonania co najmniej wstępnej oceny skutków projektowanych zmian, może być niewystarczające do tego, aby wskazany postulat *de lege ferenda* uznać za zasadny.

Niemniej jednak pomimo trudności w wyprowadzaniu rzeczywiście uzasadnionych postulatów *de lege ferenda* są one niewątpliwie potrzebne. Wynika to z tego, iż niektóre obecnie obowiązujące regulacje ustawowe określające tworzenie i funkcjonowanie obszarów specjalnych wykazują się występującą znaczną niedoskonałością. Wskazywanie zaś rzeczywistych problemów związanych z tworzeniem i funkcjonowaniem obszarów specjalnych oraz przedstawianie skutecznych i przede wszystkim faktycznie możliwych do wprowadzenia sposobów rozwiązania tych zidentyfikowanych problemów może mieć istotne znaczenie dla funkcjonowania tych urządzeń prawnych. Dlatego też w ramach rozważań zamieszczonych w poszczególnych rozdziałach przedstawione zostały również szczegółowe wnioski, w tym postulaty *de lege ferenda* dotyczące niektórych rodzajów obszarów

specjalnych. W tym miejscu w ramach wniosków ogólnych i podsumowujących warto podkreślić, iż niektóre regulacje ustawowe, na podstawie których zostały już ustanowione liczne obszary specjalne wymagają niewątpliwie stosownych zmian mających na celu zapewnienie jeszcze większej skuteczności funkcjonujących określonych obszarów specjalnych. Przy czym przede wszystkim zmiany normatywne powinny dotyczyć zmiany tylko części przepisów regulujących tworzenie i funkcjonowanie niektórych obszarów specjalnych. W niektórych nielicznych zaś przypadkach w związku z niestosowaniem w praktyce przepisów ustawowych wskazane są zmiany daleko idące. Świadczyć o tym może fakt, iż pomimo obowiązywania niektórych regulacji ustawowych na ich podstawie nie ustanowiono niekiedy w ogóle obszarów specjalnych, bądź też wprowadzono je w sposób wyznaczone, lecz w bardzo małej ilości w skali kraju. Takie sytuacje sugerują refleksję o potrzebie utrzymywania obowiązywania w ogóle takich regulacji ustawowych lub ewentualnie ich stosownej gruntownej modyfikacji. Niemniej jednak zmiany normatywne powinny nie tylko dotyczyć już obowiązujących regulacji ustawowych dotyczących określonych rodzajów obszarów specjalnych, lecz także powinny polegać na wprowadzeniu w życie przepisów ustawowych przewidujących nowe rodzaje obszarów specjalnych.

W ramach przeprowadzonego procesu badawczego osiągnięty został zarówno cel ogólny jak i cele szczegółowe. Przeprowadzone badania pozwoliły na dokonanie weryfikacji sformułowanych we wstępie pracy tez badawczych. Zasadność wszystkich postawionych w pracy tez badawczych została dowiedziona. Bez wątpienia obszary specjalne stanowią niezwykle ważną teoretyczną konstrukcję nauki prawa administracyjnego obejmującą dużą ilość niekiedy znacznie zróżnicowanych oraz niestety nie zawsze wolnych od mankamentów środków prawnych.

Wyniki przeprowadzonych przeze mnie w tym zakresie badań w mojej ocenie przede wszystkim będą bez wątpienia przedmiotem zainteresowania przedstawicieli nauki w szczególności specjalizujących się w prawie administracyjnym. Przy czym to zainteresowanie nie powinno sprowadzić się tylko do analitycznego przeczytania przedmiotowej monografii, lecz powinno stanowić przyczynek do dalszego pogłębionego dyskursu naukowego dotyczącego problematyki objętej zakresem przedmiotowej monografii. Poza tym wyniki tych badań w szczególności w postaci zamieszczonych w ramach przedmiotowej pracy licznych wniosków *de lege lata* mogą być wykorzystane przede wszystkim przez różnego rodzaju podmioty stosujące prawo, w szczególności przez praktyków specjalizujących się w prawie administracyjnym, w tym sędziów sądów administracyjnych, adwokatów, radców prawnych, a także pracowników administracji publicznej zarówno rządowej jak i samorządowej. Mogą one bowiem stanowić wskazówki w procesie stosowania prawa. Wyniki przeprowadzonych przeze mnie przedmiotowych badań, w szczególności sformułowane i zaprezentowane w niniejszej pracy wnioski *de lege ferenda* mogą być wykorzystane przy konstruowaniu krajowych (polskich) przepisów prawnych dotyczących tworzenia i funkcjonowania obszarów specjalnych. Ustalenia te mogą być pomocne w szczególności podczas ewentualnych prac zarówno nad nowymi regulacjami ustawowymi jak i nad nowelizacjami już obowiązujących ustaw.

V. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

5.1. Pozostałe publikacje naukowe

Prowadzona przeze mnie działalność naukowo-badawcza, po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych, w szczególności w ramach badań własnych i statutowych wchodziła w zakres następujących tematów badawczych:

1. Obszary specjalne
2. Prawne aspekty gospodarowania zasobami środowiska
3. Prawne aspekty funkcjonowania elektrowni systemowych
4. Gospodarka odpadami
5. Administracyjno-prawne instrumenty ochrony środowiska
6. Proces inwestycyjno-budowlany
7. Inne zagadnienia

Poza monografią wskazaną przeze mnie w pkt IV jako główne osiągnięcie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych efektem prowadzonej przeze mnie działalności naukowo-badawczej są w szczególności liczne inne publikacje naukowe. Moje prace naukowe publikowane były w profesjonalnych wydawnictwach takich jak m.in. Wydawnictwo C.H. Beck, Wydawnictwo KUL, Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Wydawnictwo Difin, Presscom oraz Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego. Moje prace naukowe publikowane były również w szczególności w takich czasopismach naukowych jak: „Forum Prawnicze”, „Roczniki Nauk Prawnych”, „Studia Prawnicze KUL” (wcześniej „Prawo – Administracja – Kościół”), „Wroclaw Review of Law, Administration & Economics”, „Review of Comparative Law”.

Ad. 1 Obszary specjalne

Zagadnienia związane z obszarami specjalnymi stały się nie tylko przedmiotem mojej analizy naukowej ujętej w monografii stanowiącej wskazane przeze mnie w pkt IV główne osiągnięcie naukowe. Bowiem publikacją wchodzącą w zakres zagadnienia badawczego pt. *Obszary specjalne* był również rozdział w monografii pt. *Działalność gospodarcza na obszarze chronionego krajobrazu na przykładzie Południowomłopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu*, [w:] *Działalność gospodarcza na obszarach chronionych*, R. Biskup, M. Pyter, M. Rudnicki, J. Trzewik (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2014, s. 331-359, ISBN 978-83-7702-950-3. Wynika to z tego, iż obszar chronionego krajobrazu to powszechnie uznawany w doktrynie rodzaj obszaru specjalnego. W ramach tego opracowania szczegółowo ukazałem tą jedną z obszarowych form ochrony przyrody na konkretnym przykładzie. Wśród najważniejszych wniosków badawczych zaprezentowanych w tej publikacji wskazać należy następujące konstatacje. Obszar chronionego krajobrazu to obszarowa forma ochrony przyrody o najłagodniejszym reżimie prawnym. Z tego też względu w literaturze jest często krytykowana. Niemniej jednak ta forma ochrony przyrody jest potrzebna. Trzeba bowiem pamiętać, iż w ramach całego systemu ochrony przyrody powinna

być przewidziana możliwość tworzenia obszarów specjalnych o różnym charakterze, tj. zarówno obszarowych form ochrony przyrody skutkujących obowiązywaniem na ich terenie surowego reżimu prawnego (wykluczającego gospodarcze wykorzystanie gruntów objętych granicami takiego obszaru) jak i obszarowych form ochrony przyrody skutkujących obowiązywaniem na ich terenie łagodnego reżimu prawnego (pozostawiającego gospodarcze wykorzystanie gruntów objętych granicami takiego obszaru). Obszar chronionego krajobrazu jest potrzebny przede wszystkim z uwagi na to, że bardzo często obszar chronionego krajobrazu pełni funkcję bezpośredniej otuliny lub dodatkowej strefy ochronnej innych bardzo cennych przyrodniczo obszarów objętych z kolei ochroną innymi surowszymi formami ochrony przyrody. Co więcej obszar chronionego krajobrazu bardzo często pełni funkcję korytarzy ekologicznych umożliwiających swobodną wymianę genową w szczególności pomiędzy niewielkimi populacjami dużych zwierząt, zasiedlających odległe kompleksy leśne.

Istotny problem badawczy wchodzący w zakres obszaru badawczego pt. *Obszary specjalne* został omówiony w moim artykule pt. *Aksjologiczne podstawy regulacji prawnych normujących tworzenie i funkcjonowanie obszarów specjalnych*, „Forum Prawnicze” 2016, nr 6, s. 16-27, ISSN 2081-688X. W publikacji tej wyprowadziłem m.in. wniosek, iż analizując obowiązujące ustawodawstwo, wskazać można następujące podstawowe rodzaje merytorycznych wartości leżących u podstaw regulacji prawnych normujących tworzenie i funkcjonowanie obszarów specjalnych: środowisko, rzecz i urządzenie publiczne, zabytek, zdrowie, bezpieczeństwo państwa oraz rozwój gospodarczo-społeczny. Co istotne poza wartościami podstawowymi z regulacji ustawowych wyprowadzić można również szereg innych wartości szczegółowych. Łącznie wszystkie te wartości stanowią bardzo rozbudowany, wewnątrznie niezwykle zróżnicowany oraz wielopoziomowy system wartości, stanowiący aksjologiczną podstawę regulacji prawnych normujących tworzenie i funkcjonowanie obszarów specjalnych. Co więcej, u podstaw tworzenia i funkcjonowania niektórych rodzajów obszarów specjalnych występują różne wartości. Wynika to stąd, iż prawodawca, określając cele tworzenia określonych rodzajów obszarów specjalnych, nie zawsze wskazuje cel pojedynczy, lecz niekiedy wiązkę celów równorzędnych, z których z kolei można wyprowadzić wartości szczegółowe równorzędne, determinujące tworzenie poszczególnych rodzajów obszarów specjalnych. Przy czym w takich przypadkach nie zawsze wszystkie wartości szczegółowe leżące u podstaw tworzenia określonego rodzaju obszarów specjalnych wpisują się w jedną wartość podstawową. W przypadku występowania w ramach jednego rodzaju obszarów specjalnych dwóch lub więcej wartości podstawowych zasadne jest posłużenie się pewnym uproszczeniem poprzez wskazanie jako wartości podstawowej tylko jednej wartości dominującej.

Moim znaczącym kolejnym osiągnięciem naukowym wpisującym się w tematykę obszarów specjalnych jest rozdział w monografii mojego autorstwa pt. *Prawne skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r. sygn. akt P 19/13, [w:] Prawo zarządzania środowiskiem - aspekty sprawiedliwości ekologicznej*, M. Nyka, T. Bojar-Fijałkowski (red.), Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2017, s. 33-42, ISBN 978-83-7531-287-4. Bodźcem do pogłębionych badań naukowych w tym zakresie było wydanie przez Trybunał Konstytucyjny niezwykle ważnego dla całego systemu gospodarki łowieckiej wyroku z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt P 19/13. Bowiern wyrokiem tym

Trybunał Konstytucyjny orzekł o niekonstytucyjności przepisu stanowiącego podstawę prawną do dokonywania podziału na obwody łowieckie oraz zmiany granic tych obwodów. W publikacji tej omówiłem szereg prawnych skutków przedmiotowego wyroku zarówno w sferze stanowienia prawa, jak i jego stosowania. W niniejszej publikacji wskazałem w mojej ocenie uzasadniony, lecz niezwykle odważny pogląd, ponieważ zdecydowanie odmienny od tego co zostało zaprezentowane w stanowisku Ministerstwa Środowiska w sprawie skutków wyroku TK z dnia 10 lipca 2014 r. (P19/13) w zakresie istnienia obwodów łowieckich po utracie mocy obowiązującej przepisów uznanych za niekonstytucyjne (po 21 stycznia 2016 r.). Przyjąłem bowiem, iż utrata mocy przepisu stanowiącego podstawę prawną do dokonywania podziału na obwody łowieckie powoduje utratę mocy obowiązującej uchwał sejmików województwa wydanych na jego podstawie. To z kolei oznacza, iż obecnie istnieją tylko te nieliczne obwody łowieckie, które zostały utworzone w drodze rozporządzenia wojewody. W związku zaś z nieobowiązaniem już uchwał sejmików województwa w sprawie podziału województwa na obwody łowieckie, nie obowiązują już również, związane z funkcjonowaniem tych obwodów łowieckich, prawa i obowiązki wynikające z mocy ustawy.

Ad. 2 Prawne aspekty gospodarowania zasobami środowiska

Niezwykle ważnym i zarazem trudnym do badań naukowych była w mojej ocenie problematyka gospodarowania zasobami środowiska analizowana od strony jej prawnych aspektów. Problematyka ta stanowiła odrębne moje zadanie badawcze, choć krzyżujące się w pewnym zakresie z ww. zagadnieniem obszarów specjalnych. Obszary specjalne stanowią bowiem niewątpliwie istotne administracyjnoprawne środki służące przede wszystkim ochronie środowiska, w tym ochronie przyrody. Niemniej jednak obszary specjalne są tworzone w celu ochrony także innych wartości jak zabytki, zdrowie i bezpieczeństwo państwa, a także w związku z potrzebą korzystania z niektórych dóbr publicznych oraz w związku z potrzebą stymulacji rozwoju w sferze gospodarczej i społecznej. Z kolei zasoby środowiska podlegają w pewnym zakresie ochronie, w tym poprzez tworzenie obszarów specjalnych, lecz również ochronie lub gospodarstwu wykorzystaniu z zastosowaniem innych środków prawnych niż obszary specjalne. Wynikiem moich badań w ww. zakresie badawczym była publikacja pt. *Administracyjnoprawne aspekty ochrony terenów zieleni i zadrzewień*, „Rocznik Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu” 2008, t. IV, s. 55-68, ISSN 1732-3150. W publikacji tej wskazałem, iż podstawowym i najskuteczniejszym sposobem ochrony przyrody jest objęcie zasobów, tworów i składników przyrody jedną z form ochrony przyrody. Formy ochrony przyrody mają jednak zastosowanie nie do wszystkich, lecz tylko do niewielkiej części zasobów, tworów i składników przyrody. Fakt ten nie oznacza, że pozostałe składniki przyrody nieobjęte formami przyrody nie podlegają jakiegokolwiek ochronie. Ochronie bowiem podlegają także tereny zieleni i zadrzewienia. Przy czym w następstwie przeprowadzonych badań wyraziłem pogląd, iż pomimo ciężących obowiązków w szczególności na organach gminy ochrona terenów zieleni i zadrzewień jest w praktyce mało skuteczna. To zaś stanowiło w mojej ocenie uzasadnienie dokonania zmian normatywnych, których szczegółowe propozycje wskazałem w tej publikacji.

Zagadnienia dotyczące gospodarowania zasobami środowiska podjąłem także w opracowaniu pt. *Udział samorządu terytorialnego w tworzeniu form ochrony przyrody*, [w:] *Samorząd terytorialny z punktu widzenia nowoczesnej administracji*, S. Wrzosek, M. Pyter, M. Ganczar (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 359-377, ISBN 978-83-7702-864-3. Publikacja ukazuje udział samorządu terytorialnego w gospodarowaniu zasobami naturalnymi cennymi przyrodniczo na etapie tworzenia form ochrony przyrody. W publikacji tej w ramach oceny końcowej stwierdziłem, iż organy jednostek samorządu terytorialnego mają liczne kompetencje w ramach procesu tworzenia form ochrony przyrody. Niemniej jednak kompetencje te niejednokrotnie nie są należycie wykorzystywane, ponieważ w praktyce organy jednostek samorządu terytorialnego realizując działania mające na celu tylko ochronę interesu gospodarczego gminy i mieszkańców danej wspólnoty samorządowej, całkowicie zapominają o potrzebie ochrony przyrody i nie tworzą nowych form ochrony przyrody lub blokują tworzenie nowych lub powiększenie przez administrację rządową już istniejących w szczególności tych form, które wprowadzają daleko idące zakazy. Taki stan wydaje się uzasadniać konieczność niezbędnych zmian legislacyjnych, których skutkiem będzie zarówno zapewnienie rozwoju gospodarczego kraju, poszczególnych województw i gmin, także tych, na których obszarze występują formy ochrony przyrody, jak i zapewnienie skutecznej ochrony terenów cennych przyrodniczo szczególnie tych o znaczeniu ponadnarodowym i narodowym.

W zakres gospodarowania zasobami środowiska wchodzi niewątpliwie tematyka koncesjonowanej działalności gospodarczej w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż węglowodorów. Szczegółowym kwestiom prawnym dotyczącym tej działalności poświęcone zostały dwa sporządzone w ramach współautorstwa z M. Rudnickim opracowania *Expiry of Licence for Seeking or Identifying Hydrocarbons Deposits* [in:] M. Rudnicki, K. Sobieraj (ed.), *Environmental Protection Within Industrial Investments Implementation in Poland*, KUL Publishing House, Lublin 2014, p. 11-28, współautor, ISBN 978-83-7702-880-3 oraz *Withdrawal or Limitation of the Scope of Licence Regarding Seeking (Search) or Identifying Hydrocarbons Deposits* [in:] M. Rudnicki, K. Sobieraj (ed.), *Environmental Protection Within Industrial Investments Implementation in Poland*, KUL Publishing House, Lublin 2014, p. 29-44, współautor, ISBN 978-83-7702-880-3.

Publikacje te są efektem praktycznych doświadczeń związanych z doradztwem prawnym w sprawach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Z tych praktycznych doświadczeń uzupełnionych pogłębionymi badaniami naukowymi wyprowadzonych zostało szereg różnego rodzaju spostrzeżeń. Z ogólniejszych tych spostrzeżeń w tym miejscu wskazać można, iż istotne zarówno dla państwa, jak i dla przedsiębiorców jest funkcjonowanie dobrego prawa regulującego nie tylko podejmowanie, wykonywanie, lecz także zakończenie koncesjonowanej działalności w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Dlatego też tak ważną rolę odgrywają przepisy szczególne regulujące kwestię cofnięcia lub ograniczenia zakresu koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż węglowodorów, a także wygaśnięcia tych koncesji.

Gospodarowanie zasobami naturalnymi obejmuje nie tylko kwestię gospodarowania kopalinami, lecz także m.in. kwestię gospodarowania powierzchnią ziemi, w tym jej ochrony. Z tą zaś problematyką związana była publikacja napisana również we współpracy z M.

Rudnickim pt. *Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi*, [w:] *Prawne aspekty gospodarowania zasobami środowiska. Oddziaływanie na zasoby środowiska*, B. Rakoczy, M. Szalewska, K. Karpus (red.), Wydawnictwo Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa Dom Organizatora, Toruń 2014, s. 377-391, współautor, ISBN 978-83-72-85-770-5. Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi to poważny problem w Polsce. Jak zostało podkreślone w przedmiotowym opracowaniu rozwiązanie tego problemu wymaga poniesienia olbrzymich nakładów finansowych oraz obowiązywania przejrzystych i adekwatnych szczególnych regulacji prawnych. Zaś obowiązujące liczne regulacje ustawowe dotyczące ochrony powierzchni ziemi tworzą skomplikowany system, który nie sprzyja skutecznej ochronie tego zasobu środowiska, a w szczególności skutecznej naprawie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Jako osiągnięcia naukowe stanowiące efekty realizacji ww. zadania badawczego chciałbym również wskazać sporządzone w ramach współautorstwa następujące dwa opublikowane w języku angielskim artykuły: *Protection of the wolf in the International and European Union Legal Systems*, "Review of Comparative Law" 2016, No 1, p. 89-100, współautor, ISSN 0860-8156 oraz *Protection of the wolf in the context of polish administrative law*, "Review of Comparative Law" 2016, No 2, p. 91-102, współautor, ISSN 0860-8156. Elementem łączącym obie publikacje jest ochrona wilka. Przy czym w pierwszym artykule ukazana ona została w ujęciu prawa międzynarodowego oraz unijnego. Natomiast w drugim artykule zaprezentowana została tematyka ochrony wilka w ujęciu prawa polskiego. W mojej ocenie obie publikacje są istotnymi osiągnięciami naukowymi, ponieważ wypełniły występującą wcześniej lukę w piśmiennictwie prawniczym. Problematyka prawnej ochrony wilka nie była bowiem często podejmowana w literaturze, w przeciwieństwie do aspektów przyrodniczych i społecznych tej ochrony.

Do wskazanej powyżej tematyki nawiązuje, lecz w szerszym zakresie opublikowany również w języku angielskim artykuł pt. *Ecological Connectivity Protection according to the European Union and Polish Law*, „Wrocław Review of Law, Administration & Economics” 2016, No 1, p. 78-88, współautor, ISSN 2084-1264. Poruszona w ramach ww. artykułu tematyka wpisuje się w szerszy zakres, ponieważ dotyczący ochrony gatunkowej dużych zwierząt. Wynika to z tego, iż zapewnienie łączności ekologicznej jest szczególnie ważne dla gatunków zwierząt o dużych wymaganiach przestrzennych. Zachowanie zaś łączności ekologicznej jest obecnie jednym z największych wyzwań przed jakimi stoi współczesna ochrona przyrody w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Dlatego też konieczne jest stworzenie kompleksowego systemu ochrony łączności ekologicznej między miejscami bytowania dużych zwierząt poprzez tworzenie i ochronę korytarzy ekologicznych, w tym również konieczne tych o zasięgu ogólnoeuropejskim (transgranicznym). Przy czym dodatkowo niezbędne jest prawne uregulowanie finansowania tworzenia i funkcjonowania europejskich korytarzy ekologicznych.

Ad. 3 Prawne aspekty funkcjonowania elektrowni systemowych

Badania z zakresu prawnych aspektów funkcjonowania elektrowni systemowych zostały zwięźczone publikacjami pt.: *Oplaty za korzystanie ze środowiska związane z*

funkcjonowaniem elektrowni wytwarzających energię elektryczną w wyniku spalania paliw, „*Studia Prawnicze KUL*” 2010, nr 4, s. 103-113, ISSN 1897-7146 oraz *Instalacja odnawialnego źródła energii wykorzystująca hydroenergię w ujęciu projektowanych unormowań prawnych – zagadnienia wybrane*, [w:] *Nowe prawo energetyczne*, M. Rudnicki, K. Sobieraj (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 15-36, współautor, ISBN 978-83-7702-737-0.

Pierwsza z wymienionych publikacji stanowiąca artykuł dotyczyła niezwykle istotnych dla funkcjonowania dużych elektrowni systemowych wytwarzających energię elektryczną w wyniku spalania paliw kwestii opłat za korzystanie ze środowiska. Efektem prowadzonych w tym zakresie badań było wskazanie, iż przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w wyniku spalania paliw jako prowadzący instalacje, któremu przyznano uprawnienia do emisji jest zobowiązany do ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska przede wszystkim w związku z emisją zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do powietrza atmosferycznego, tj. emisją CO₂, NO₂, SO₂, CO oraz pyłów. Ponadto przedsiębiorca wytwarzający energię elektryczną w wyniku spalania paliw mógł być wówczas zobowiązany do uiszczenia opłaty za korzystanie ze środowiska w związku z wprowadzaniem do wód lub do ziemi wód chłodniczych i wód pochodzących z obiegów chłodzących oraz składowaniem odpadów w postaci popiołów. Poza tym w publikacji tej ukazana została wysokość obowiązujących wówczas opłat za korzystanie ze środowiska, a także zmiany w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska wynikające z projektowanych wówczas regulacji prawnych.

Druga z ww. publikacji stanowiąca natomiast rozdział w monografii pokonferencyjnej ukazała wówczas projektowane zmiany normatywne w związku z przygotowaniem przez Ministerstwo Gospodarki pakietu projektów ustaw energetycznych obejmujących projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii, projekt ustawy – Prawo energetyczne, projekt ustawy – Prawo gazowe oraz projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo energetyczne, ustawę – Prawo gazowe oraz ustawę o odnawialnych źródłach energii, lecz tylko w zakresie odnoszącym się do funkcjonowania elektrowni wodnych zaliczanych do instalacji odnawialnych źródeł energii.

Ad. 4 Gospodarka odpadami

Znaczną część mojego dorobku naukowego stanowią osiągnięcia będące efektem prowadzonych przeze mnie przez wiele lat badań w zakresie dotyczącym gospodarki odpadami. Efektem tych badań są przede wszystkim publikacje naukowe dotyczące bardzo różnych zagadnień z tego obszaru badawczego zarówno kwestii ogólnych jak i szczegółowych. W zakres kwestii ogólnych gospodarki odpadami wchodzi niewątpliwie publikacja pt. *Zasada bliskości w prawie unijnym i polskim dotyczącym gospodarowania odpadami*, [w:] *Europeizacja prawa ochrony środowiska*, M. Rudnicki, A. Haładyj, K. Sobieraj (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, s. 259-286, ISBN 978-83-7702-320-4. Efektem przeprowadzonej analizy w tym zakresie było ukazanie jednej z istotniejszych zasad ogólnych gospodarki odpadami. Przy czym badania objęły zasadę bliskości w ujęciu zarówno

prawa unijnego jak i polskiego. Ponadto w obszarze gospodarki odpadami moje zainteresowania naukowe skupiły się wokół tematyki niezwykle zawitej i w praktyce bardzo problematycznej jakim jest międzynarodowe przemieszczanie odpadów. Badania w tym zakresie wieńczą dwie publikacje: *Warunki wykonywania działalności w zakresie międzynarodowego obrotu odpadami*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2006, t. XVI, nr 1, s. 427-437, współautor, ISSN 1507-7896 oraz *Administracja publiczna wobec kwestii międzynarodowego przemieszczania odpadów*, [w:] *Administracja publiczna wobec procesu globalizacji*, M. Rudnicki, M. Jabłoński (red.), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 77-111, ISBN 978-83-255-2694-8. Przy czym podstawowym argumentem przemawiającym za sporządzeniem mojej nowszej publikacji, tj. ww. rozdziału w monografii była chęć przeprowadzenia wprawdzie ponownych pogłębionych badań w tym zakresie, lecz z uwzględnieniem dokonanych w międzyczasie istotnych zmian normatywnych. Część moich opublikowanych opracowań dotyczyła obiektów przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów. Bowiem w ramach artykułu pt. *Pojęcie spalarni i współspalarni odpadów*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2010, t. XX, nr 1, s. 211-221, ISSN 1507-7896 przedstawiona została szczegółowa analiza zdefiniowanych zarówno na gruncie prawa unijnego jak i prawa polskiego kluczowych pojęć instalacji przeznaczonych do przeprowadzania procesu unieszkodliwiania odpadów poprzez przekształcenie termiczne, tj. spalarni odpadów oraz współspalarni odpadów. Szczegółowymi badaniami objęte były także kwestie dotyczące recyklingu odpadów. Wyniki tych badań zostały przedstawione w publikacji pt. *Przetwarzanie i recykling odpadów niebezpiecznych w postaci zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych w ujęciu prawa unijnego i polskiego*, [w:] *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy prawnoadministracyjne, Tom I*, J. Sługocki (red.), Presscom, Wrocław 2014, s. 439-459, ISBN 978-83-64512-07-0. Efektem przeprowadzonej wówczas analizy był wyrażony przeze mnie w podsumowaniu tego opracowania pogląd o potrzebie wprowadzenia jeszcze surowszych warunków postępowania z odpadami niebezpiecznymi w postaci zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych, zmierzających w szczególności w kierunku tzw. kompleksowego przetwarzania i recyklingu tych szczególnych odpadów niebezpiecznych.

Z kolei w ramach badań dotyczących zbierania odpadów przygotowałem artykuł naukowy pt. *Obowiązek zapewnienia sieci zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji*, „Studia Prawnicze KUL” 2008, nr 3, s. 83-98, ISSN 1897-7146. W oparciu o dokonaną interpretację przepisów prawnych budzących wówczas niewątpliwie istotne wątpliwości w praktyce stosowania prawa wskazałem możliwe sposoby realizacji obowiązku zapewnienia sieci zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Przy czym w związku z przyjęciem jako właściwej szerokiej interpretacji obowiązujących wówczas przepisów prawnych, a zarazem niekorzystnej dla całego funkcjonującego w Polsce systemu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, wskazałem na konieczność zmiany normatywnej polegającej na wprowadzeniu ściśle określonych sposobów realizacji przez wprowadzających pojazdy obowiązku zapewnienia sieci zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji.

W obrębie gospodarki odpadami wspólnie z M. Rudnickim przygotowałem publikację stanowiącą rozdział w monografii pt. *Prawno-finansowe aspekty opłacalności wdrożenia międzygminnego programu inwestycyjnego w dziedzinie gospodarki odpadami (case study)*, [w:] *Uwarunkowania ochrony środowiska. Aspekty krajowe, unijne, międzynarodowe*, E.

Czech (red.), Wydawnictwo Difin, Warszawa 2006, s. 159-176, współautor, ISBN 83-7251-637-5. Przedmiotowe opracowanie stanowiło analizę opartą o studium konkretnego przypadku dotyczącego realizacji międzygminnego programu inwestycyjnego w dziedzinie gospodarki odpadami przez związek międzygminny oraz spółkę kapitałową ze 100% udziałem jednostek samorządu terytorialnego. Celem tej analizy była ocena możliwości realizacji gminnego programu inwestycyjnego w dziedzinie gospodarki odpadami z punktu widzenia efektywności finansowej przy przyjętych założeniach odnośnie kształtowania się nakładów na realizację zadań inwestycyjnych, źródeł finansowania i warunków pozyskania środków finansowych z zewnętrznych źródeł, przychodów ze sprzedaży i kosztów działalności generowanych przed wdrożeniem i po wdrożeniu inwestycji (projektu). W związku z prowadzonymi przeze mnie badaniami w zakresie gospodarki odpadami powstał również rozdział w monografii pt. *Planowanie gospodarki odpadami w ujęciu nauk administracyjnych*, [w:] *Współzależność dyscyplin badawczych w sferze administracji publicznej*, S. Wrzosek, M. Domagała, J. Izdebski, T. Stanisławski (red.), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 357-376, ISBN 978-83-255-2013-7 ukazujący i oceniający plany gospodarki odpadami, procedury sporządzania planów gospodarki odpadami, a także wykonanie i kontrolę realizacji planów gospodarki odpadami.

Ad. 5 Administracyjno-prawne instrumenty ochrony środowiska

Osiągnięciem naukowym wieńczącym badania w zakresie administracyjno-prawnych instrumentów ochrony środowiska jest rozdział w monografii pt. *Nowe zasady ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć*, [w:] *Uwarunkowania ochrony środowiska. Aspekty krajowe, unijne, międzynarodowe*, E. Czech (red.), Wydawnictwo Difin, Warszawa 2006, s. 114-128, ISBN 83-7251-637-5. Publikacja ta ukazuje procedurę oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzonych wówczas daleko idących zmian normatywnych dotyczących tej procedury. W szczególności omówiony został nowy, ponieważ wprowadzony dopiero przedmiotową zmianą normatywną, niezwykle ważny dla ochrony środowiska środek prawny w postaci decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Kolejnym efektem przeprowadzonych w tym zakresie badań była publikacja pt. *Udział organizacji ekologicznej na prawach strony w postępowaniu administracyjnym wymagającym udziału społeczeństwa*, [w:] *Problemy wdrażania systemu Natura 2000 w Polsce*, A. Kaźmierska-Patrzyzna, M. Król (red.), Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, Szczecin-Łódź-Poznań 2013, s. 295-314, ISBN 978-83-89696-66-5. W niniejszym opracowaniu wskazałem, iż możliwość udziału organizacji społecznej, w tym także organizacji ekologicznych w postępowaniach administracyjnych wymagających udziału społeczeństwa zwiększa niewątpliwie przejrzystość procesu podejmowania rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych oraz wpływa w większym zakresie na podejmowanie rozstrzygnięć uwzględniających ochronę interesu społecznego. Niemniej jednak w związku z tym, iż na gruncie obowiązujących wówczas przepisów prawa krajowego przyjęto bardzo szeroki udział organizacji ekologicznych w postępowaniach wymagających udziału społeczeństwa. W praktyce doprowadziło to do znaczącego wydłużania prowadzonych postępowań

administracyjnych z udziałem społeczeństwa, a niekiedy także do nadużywania uprawnień przez niektóre organizacje ekologiczne. Z tego też względu stwierdziłem, iż zaostrenie warunków pozwalających na udział takich organizacji w postępowaniach wydaje się uzasadnione. Ponadto wskazałem warunki jakie muszą być uwzględnione przy dokonywaniu stosownych zmian normatywnych.

Ad. 6 Proces inwestycyjno-budowlany

Pierwszym rezultatem prac badawczych z obszaru obejmującego proces inwestycyjno-budowlany był artykuł pt. *Lokalizacja i budowa składowisk odpadów*, „Prawo – Administracja – Kościół” 2006, nr specjalny, s. 253-286, ISSN 1644-9924, w ramach którego kompleksowo przedstawiłem proces inwestycyjno-budowlany obiektów budowlanych przeznaczonych do składowania odpadów. Kolejnym efektem przedmiotowych badań była publikacja pt. *Prawo zagospodarowania przestrzennego i prawo budowlane*, [w:] *Kompendium wiedzy administratywisty*, S. Wrzosek (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, s. 359-385, ISBN 978-83-7363-688-0, która ukazała podstawowe wybrane zagadnienia niezwykle istotne w procesie inwestycyjno-budowlanym, tj. kwestie związane z zagospodarowaniem przestrzennym, a także kwestie dotyczące prawa budowlanego. Z kolei w ramach opracowania pt. *Prawo zagospodarowania przestrzennego*, [w:] *Encyklopedia prawa administracyjnego*, S. Wrzosek, M. Domagała, A. Haładyj (red.), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 277-281, ISBN 978-83-255-1513-3, zaprezentowałem tylko podstawowe wybrane zagadnienia związane z zagospodarowaniem przestrzennym.

W ramach ww. obszaru badawczego szczególną uwagę poświęciłem zagadnieniu niewłaściwego wyznaczenia kręgu stron postępowań administracyjnych prowadzonych w ramach procesu inwestycyjno-budowlanego. Wyniki tych badań przedstawiłem w publikacji pt. *Ryzyko niewłaściwego ustalenia kręgu stron postępowania administracyjnego prowadzonego w ramach procesu inwestycyjno-budowlanego*, [w:] *Administracyjnoprawne rodzaje ryzyka w realizacji inwestycji strategicznych*, M. Rudnicki (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, s. 225-240, ISBN 978-83-7702-430-0. W szczególności wskazałem, iż ustalenie kręgu stron postępowań administracyjnych prowadzonych w ramach procesu inwestycyjno-budowlanego jest obarczone dosyć wysokim ryzykiem naruszenia prawa wskutek niewłaściwego wyznaczenia katalogu stron. Wynika to z faktu, iż proces ustalania kręgu stron powyższych postępowań w praktyce bywa niezmiernie trudny. Naruszenie zaś przepisów kształtujących status prawny stron może skutkować daleko idącymi wskazanymi w przedmiotowej publikacji konsekwencjami procesowymi.

W ramach badań nad procesem inwestycyjno-budowlanym przygotowałem również szereg następujących haseł encyklopedycznych, tj: *Katastrofa budowlana*, *Pozwolenie na budowę*, *Prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego*, *Przepisy techniczno-budowlane*, *Przystąpienie do użytkowania obiektu budowlanego*, *Samowola budowlana*, *Wywłaszczenie nieruchomości*, *Zgłoszenie budowy lub wykonywania robót budowlanych* [w:] *Leksykon administratywisty*, S. Wrzosek, A. Haładyj, M. Domagała (red.), Radom 2013, s. 139-140, ISBN 978-83-62491-19-3.

Ad. 7 Inne zagadnienia

W swojej działalności naukowo-badawczej zajmowałem się również innymi zagadnieniami. Efektem zaś analiz naukowych tych niezwykle zróżnicowanych zagadnień jest szereg w szczególności publikacji. Pierwszą z publikacji nienależącą do żadnego z wyżej wymienionych obszarów tematycznych był artykuł pt. *Normatywne ujęcie wolności działalności gospodarczej*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2005, t. XV, nr 2, s. 425 – 442, ISSN 1507-7896, w ramach którego ukazałem prawne aspekty wolności gospodarczej. Z problematyką działalności gospodarczej związana jest również inna moja publikacja pt. *Prawne uwarunkowania funkcjonowania przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego*, [w:] *Administracja publiczna i gospodarka 5 lat po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej*, M. Szewczak, K. Grabczuk (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 59-80, ISBN 978-83-7702-135-4. Publikacja ta poświęcona została bowiem przedsiębiorcom, którzy z uwagi na posiadane statusy centrów badawczo-rozwojowych są jednostkami naukowymi. W innej mojej publikacji pt. *Wymierzanie korekt finansowych beneficjentom realizującym projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej*, [w:] *Finansowanie zadań administracji publicznej ze środków UE*, M. Szewczak, M. Ganczar (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, s. 149-167, ISBN 978-83-7702-342-6 omówiłem istotne i zarazem kontrowersyjne w praktyce kwestie dotyczące wymierzania korekt finansowych beneficjentom realizującym projekty współfinansowane ze środków funduszy unijnych zarówno w latach 2000 – 2006 jak i w latach 2007 – 2013. Wypracowanym wspólnie z J. Izdebskim osiągnięciem był artykuł pt. *Pojęcie i zakres administracyjnych postępowań szczególnych w systemie prawa administracyjnego procesowego*, „Prawo – Administracja – Kościół” 2005, nr 1-2, s. 43-56, współautor, ISSN 1644-9924. W publikacji tej ukazane zostały wyodrębnione autonomiczne rodzaje postępowań jurysdykcyjnych o zawężonym zakresie podmiotowym i przedmiotowym (przed określonymi organami i w specyficznym zakresie sprawach) w stosunku do postępowania administracyjnego ogólnego. Innym osiągnięciem naukowym był rozdział w monografii pt. *Poszukiwanie koncepcji struktury administracji skarbowej*, [w:] *Biurokracja*, J. Łukasiewicz (red.), Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Rzeszów 2006, s. 203-209, współautor, ISBN 83-922029-9-6. Przedmiotem tego opracowania była analiza przemian struktury organizacyjnej rządowej administracji skarbowej. Z kolei w innej publikacji pt. *Z historii administracji celnej*, [w:] *Historia magistra vitae. Księga jubileuszowa ku czci Profesora Jerzego Flagi*, A. Dębiński, S. Wrzosek, K. Maćkowska, M. Kruszewska-Gagoś (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2007, s. 91-97, współautor, ISBN 978-83-7363-560-9 ukazana została geneza kształtowania się struktur administracji celnej.

Osiągnięciem naukowym było również sporządzenie trzech następujących części w ramach jednej monografii:

1. *Organ ochrony środowiska i instytucja ochrony środowiska*, [w:] *Organizacja ochrony środowiska*, M. Rudnicki (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, s. 27-30, ISBN 978-83-7702-191-0;
2. *Zadania organizatorskie*, [w:] *Organizacja ochrony środowiska*, M. Rudnicki (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, s. 147-160, ISBN 978-83-7702-191-0;

3. **Zadania wykonawcze**, [w:] *Organizacja ochrony środowiska*, M. Rudnicki (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, s. 160-166, ISBN 978-83-7702-191-0.

W ramach tej monografii zaprezentowałem kluczowe konwencje terminologiczne z organizacji ochrony środowiska, tj. pojęcie organu ochrony środowiska oraz instytucji ochrony środowiska. Ponadto w opracowaniu tym przedstawiłem w części dotyczącej organizacji ochrony środowiska w Rzeczypospolitej Polskiej w ujęciu przedmiotowym zadania organizatorskie i wykonawcze.

5.2. Wygłoszone referaty i uczestnictwo w komitetach konferencji naukowych

Rezultatem mojej działalności naukowo-badawczej po uzyskaniu stopnia naukowego doktora był również udział w 16 konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych zorganizowanych zarówno za granicą jak i w kraju, podczas których poruszane były problemy znajdujące się w obszarach moich zainteresowań naukowych i realizowanych przeze mnie zadań badawczych. **W trakcie aż 11 konferencji naukowych prezentowałem wyniki badań naukowych w formie referatów.** Przy czym część moich referatów wygłoszona została podczas niezwykle prestiżowych konferencji naukowych. **Wygłosiłem bowiem następujące referaty na Zjeździe Katedr Prawa Ochrony Środowiska: *Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi*,** Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. *Prawne aspekty gospodarowania zasobami środowiska*, Zjazd Katedr Prawa Ochrony Środowiska zorganizowany przez Katedrę Prawa Ochrony Środowiska Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, 15-16 maja 2014 r., współreferent oraz ***Prawne skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt P 19/13*,** Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Sprawiedliwość ekologiczna w gospodarce, energetyce i administracji*, Zjazd Katedr Prawa Ochrony Środowiska zorganizowany przez Katedrę Prawa Gospodarczego Publicznego i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Gdańskiego i Pomorski Instytut Naukowy imienia Profesora Brunona Synaka, Gdańsk, 9-11 maja 2016 r. **oraz na Zjeździe Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego: *Przetwarzanie i recykling odpadów niebezpiecznych w postaci zużytych akumulatorów kwasowo-olowiowych w ujęciu prawa unijnego i polskiego*,** Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej*, XXIII Zjazd Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego zorganizowany przez Katedrę Prawa i Postępowania Administracyjnego Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, 21-24 września 2014 r. Ponadto znaczącym moim osiągnięciem naukowym była **prezentacja referatu w ramach międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej za granicą pt. *Ecological Connectivity Protection according to The European Union and Polish Law*,** Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *The Effectiveness of Environmental Law*, zorganizowana została przez Wydział Prawa i Nauk Politycznych (Faculty of Law and Political Science) Uniwersytetu w Marsylii (Aix Marseille Université), Marsylia, 2-4 września 2015 r., współreferent.

Jako Członek Komitetu Organizacyjnego byłem współorganizatorem Konferencji Naukowej pt. *Współzależność dyscyplin badawczych w sferze administracji publicznej*, Zjazd Katedr Prawa Administracyjnego i Postępowania Administracyjnego zorganizowany przez Katedrę Nauki Administracji i Katedrę Prawa Administracyjnego

Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Kazimierz Dolny, 19-22 września 2010 r. oraz **Konferencji Krajowej Naukowa pt. *Samorząd terytorialny z punktu widzenia nowoczesnej administracji*** zorganizowanej przez Katedrę Nauki Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Lublin, 12 maja 2014 r. **Pełniłem również funkcję Sekretarza Komitetu Naukowego Konferencji Naukowej pt. *Administracja publiczna, gospodarka oraz nauka wobec przemian sektora energetycznego - konferencja jubileuszowa z okazji 15-lecia obowiązywania ustawy prawo energetyczne*** zorganizowanej przez Katedrę Prawa Zarządzania Środowiskiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II przy współpracy z Urzędem Dozoru Technicznego, Warszawa, 19 października 2012 r.

5.3. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych prowadziłem nie tylko działalność naukowo-badawczą, ale również **działalność dydaktyczną prowadzoną przede wszystkim w związku z pracą w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Od października 2005 r. do chwili obecnej prowadziłem na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II na kierunku Administracja znaczną liczbę zajęć dydaktycznych** zróżnicowanych zarówno co do formy jak i zakresu. Prowadziłem bowiem zajęcia dydaktyczne przede wszystkim z materialnego prawa administracyjnego, w tym osobno z planowania przestrzennego i prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska oraz administrowania zasobami naturalnymi. Poza tym prowadziłem również zajęcia dydaktyczne z prawa administracyjnego – części ogólnej, a także z ustrojowego prawa administracyjnego w tym osobno z prawa urzędniczego i struktur organizacyjnych w administracji publicznej. Powierzone mi były również zajęcia z postępowania administracyjnego, postępowania sądowo-administracyjnego i egzekucyjnego. Zajęcia prowadziłem zarówno w formie ćwiczeń, konwersatoriów jak i wykładów. Powierzone mi były również seminaria licencjackie oraz magisterskie. Na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II zajęcia dydaktyczne prowadziłem zarówno dla studentów studiów stacjonarnych (jednolitych magisterskich, I stopnia i II stopnia) jak i niestacjonarnych (I stopnia i II stopnia). Od października 2015 r. do lutego 2016 r. prowadziłem na Wydziale Matematyki, Informatyki i Architektury Krajobrazu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II na kierunku Gospodarka przestrzenna (stacjonarne II stopnia) wykład z gospodarki przestrzennej Unii Europejskiej, a także ćwiczenia z gospodarki przestrzennej Unii Europejskiej i prawnych uwarunkowań procesu inwestycyjno-budowlanego.

Do chwili obecnej **byłem promotorem 101 prac licencjackich i 148 prac magisterskich** wypromowanych na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Byłem też autorem **153 recenzji prac licencjackich oraz 111 recenzji prac magisterskich**. Obecnie pełnię funkcję promotora pomocniczego w 1 przewodzie doktorskim.

W związku z pracą w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II **4 razy pełniłem funkcję opiekuna roku na kierunku Administracja**. Byłem również Członkiem Komisji ds. organizacji wykładów fakultatywnych Wydziału Prawa, Prawa

Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Ponadto w ramach działalności o charakterze organizacyjnym na rzecz Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II realizowałem wdrażanie Programu polegającego na przekazywaniu studentom studiów zaocznych podręczników z kluczowych przedmiotów sporządzonych przez pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (koordynator), sporządzałem Raport samooceny dla Polskiej Komisji Akredytacyjnej (współautor) oraz organizowałem uroczystości Absolutoria 2013 (współorganizator). Od czerwca 2013 r. do sierpnia 2014 r. **pełniłem funkcję Likwidatora Fundacji Naukowej Imienia Pawła Włodkowica w Lublinie**, której celem działania było wspieranie działalności naukowej prowadzonej przez pracowników Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Działalność dydaktyczną prowadziłem również w związku z pracą w innych szkołach wyższych. Od października 2005 r. do czerwca 2006 r. prowadziłem na Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu na kierunku Administracja (stacjonarne I stopnia, niestacjonarne zaoczne I stopnia) wykład z planowania i zagospodarowania przestrzennego, nauki administracji i administrowania zasobami środowiska oraz seminarium licencjackie. Ponadto od października 2005 r. do lutego 2006 r. prowadziłem na Wydziale Administracyjno-Prawnym Akademii Polonijnej w Częstochowie na kierunku Administracja (stacjonarne I stopnia, niestacjonarne zaoczne I stopnia) prowadziłem konwersatorium z prawa ochrony środowiska i polityki ekologicznej państwa, prawa gospodarczego i rodzajów odpowiedzialności w ochronie środowiska, a także wykład pt. Prawo administracyjne gospodarcze.

Moja działalność dydaktyczna obejmowała nie tylko prowadzenie zajęć dydaktycznych w ramach studiów wyższych, lecz również prowadzenie szeregu szkoleń. W szczególności we wrześniu 2005 r. prowadziłem w charakterze wykładowcy: 3 szkolenia zorganizowane przez Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu pt. *Nowe zasady oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć obowiązujące od 28 lipca 2005 r.*, szkolenie zorganizowane przez Lubuski Ośrodek Szkoleniowy w Gorzowie Wielkopolskim pt. *Oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć* oraz 2 szkolenia zorganizowane przez Mazowieckie Centrum Edukacji Samorządowej w Warszawie pt. *Ocena oddziaływania na środowisko – wydawanie decyzji*. Ponadto w marcu 2017 r. prowadziłem jako współwykładowca seminarium dla Biura Prawnego PKN ORLEN S.A. pt. *Prawo ochrony środowiska - wybrane zagadnienia*.

Osiągnięciem będącym efektem mojej działalności dydaktycznej oraz w zakresie popularyzacji nauki jest przede wszystkim publikacja pt. *Prawne aspekty wprowadzania pojazdów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. [w:] *Recykling pojazdów wycofanych z eksploatacji*, R. Gola-Sienkiewicz (red.), Wydawnictwo Abrys Szkolenia i Konferencje, Warszawa 2010, s. 11-21, ISBN 83-89018-19-5. Ponadto wynikiem tej działalności jest wygłoszenie przeze mnie 3 referatów na konferencjach popularno-naukowych i szkoleniowych.

5.4. Pozostałe osiągnięcia zawodowe

W mojej ocenie niezwykle znaczącym moim osiągnięciem zawodowym jest uzyskanie na podstawie uchwały Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nr 308/67/205 z dnia 9 listopada 2005 r. **wpisu na listę radców prawnych w związku z wcześniejszym ukończeniem aplikacji sądowej w okręgu Sądu Okręgowego w Siedlcach zakończonej złożeniem egzaminu sędziowskiego. Od momentu nabycia uprawnień aktywnie wykonuję zawód radcy prawnego.** Poza tym od lutego 2006 r. pełniłem funkcje członka rady nadzorczej różnych spółek, w tym m.in. w czerwcu 2006 r. powołany zostałem do Rady Nadzorczej Lubelskiego Węgla "Bogdanka" S.A. Z kolei od marca 2016 r. do listopada 2016 r. pełniłem funkcje Członka Zespołu do opracowania projektu „Konstytucji Biznesu” utworzonego zarządzeniem Nr 16 Ministra Rozwoju z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu do opracowania projektu „Konstytucji Biznesu” (Dz. Urz. Ministra Rozwoju z 2016 r. poz. 13).

Istotnym osiągnięciem uzyskanym w ramach mojej działalności zawodowej był współudział w sporządzaniu kilku projektów aktów normatywnych, a w szczególności *Projektu ustawy Prawo przedsiębiorców* z dnia 18 listopada 2016 r., współautor.

